

علل مصرف پان و راهکارهای پیشگیری از آن در دانش‌آموزان پسر

علی میربلوچ‌زهی^۱، فاطمه رخشانی^۲، محمد خمرنیا^۳، محمدرضا ناصرنیا^۴

۱. کارشناس ارشد آموزش بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، دانشکده بهداشت
۲. استاد آموزش بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، دانشکده بهداشت
۳. مربی بهداشت عمومی، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، دانشکده بهداشت
۴. کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، کمیته مرکز تحقیقات ارتقاء سلامت زاهدان

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۹/۲۹

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۰/۲/۱۵

کنترل خانواده و مدرسه. در مدارس غیر برخوردار دلایل مصرف پان عبارت بود از: دوست ناباب، مشکلات خانوادگی، احساس بزرگی کردن، اعتیاد والدین، خوشگذرانی، ارزان بودن این ماده، عدم کنترل خانواده‌ها بر روی افراد در معرض خطر و راه‌های پیشگیری از نظر دانش‌آموزان شامل: کنترل بیشتر خانواده و مدرسه بر روی دانش‌آموزان، آموزش و آگاهی دادن به دانش‌آموزان و جمع‌آوری آن بود و در همین زمینه مریمان هم عمده‌ترین دلایل مصرف را مشکلات خانواده و دوست ناباب ذکر نمودند. با توجه به مشکلاتی که مصرف این ماده در بردارد باید برنامه‌های پیشگیری کننده با توجه به نیازهای موجود بررسی و راه حل مناسبی برای رفع این مشکل در میان نوجوانان و جوانان به‌خصوص دانش‌آموزان انجام گیرد. [م ت ع پ ز، ۱۳۹۰؛ ۱۳ (ویژنامه ۱): ۵]

یکی از رفتارهایی که سلامت فرد و جامعه را به خطر می‌اندازد، سوء مصرف مواد دخانی یا مخدر می‌باشد. پان از جمله این مواد دخانی می‌باشد که به صورت آدامس و خوشبو کننده دهان وارد کشور می‌شود و عوارضی مثل اعتیاد، از دست دادن تعادل، اختلالات رفتاری و سرطان را به دنبال دارد. آمار نشانگر آن است که در همین رابطه سالیانه تقریباً ۵ میلیون نفر در سرتاسر جهان به دلیل بیماری‌های مرتبط با مصرف تنباکو جان خود را از دست می‌دهند از مهم‌ترین مشتریان عمده این ماده جوانان هستند که اطلاع چندانی از عوارض آن ندارند و جذب باورهای غلط پیرامون مصرف آن می‌شوند. هدف این مطالعه بررسی علل مصرف پان و راهکارهای پیشگیری از آن از دیدگاه دانش‌آموزان و مریمان دبیرستان‌های زاهدان بود.

این مطالعه به صورت کیفی (FGD Focus Group Discussion) بر روی ۷۸ نفر از دانش‌آموزان به صورت دو گروه در مدارس برخوردار و غیر برخوردار و ۸ نفر از مریمان و مسئولان مدارس انجام شد و نتایج پس از تجزیه و تحلیل کیفی که به صورت دستی انجام شد، جمع‌بندی گردید. از نظر دانش‌آموزان مدارس برخوردار عمده‌ترین علل مصرف پان عبارت بود از احساس نشنگی، دوست ناباب، احساس بزرگی کردن و آرامش و تفریح و راه‌های پیشگیری از آن هم عبارت بودند از: جلوگیری از ورود این ماده به کشور، آموزش و آگاهی دادن به افراد، جمع‌آوری این ماده از مراکز عرضه و

References

1. Mujahid A, Bkshshany N. The prevalence of smoking and drugs in high school students of Zahedan. *Tabib-e-Shargh* 2004; 6(1): 59.
2. Mohammad K. Assessment of smoking cigarettes in Iran. *Iran Med J* 1998; 16: 33
3. Rozi S, Akhtar S. Prevalence and predictors of smokeless tobacco use among high school males in Karachi. *East Mediterr Health J* 2007; 13(4): 916-24.

Please cite this article as: Mirbalouchzehi A, Rakhshani F, Khammarnia M, Nasernia MR. Causes and preventive measures of Pan consumption in high school male students. *Zahedan J Res Med Sci (ZJRMS)* 2012; 13(suppl 1): 5.